

Forfatter: Helgesen, Poul

Titel: Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Citation: Helgesen, Poul: "Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab", i Helgesen, Poul: *Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab*, 1932-1948, s. 185. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-helg06val2-shoot-idm140415583987392.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Skrifter af Paulus Helie 6. Bind / ved Marius Kristensen og Hans Ræder. - 1937 Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Excerpta ex commentariis beati Hieronymj quibus manifeste conuincitur Vulgatam editionem epistolarum Pauli qua nunc ecclesia vtitur non esse ipsius Hieronymj

In primo enim commentariorum epistole Pauli ad Galathas libro, vbi in epistola .ca. 2. secundum Vulgatam editionem legitur Et contuli cum illis euangelium quod predico in gentibus. Sic inquit sacer Hieronymus Quod supra latinus interpres acquieui dixerat in eo loco vbi scriptum est, continuo non acquieui carnj et sanguini in presenti loco contuli magisquam acquieui interpretatus est.

186

Et in primo commentariorum epistole ad Ephesios vbi in epistola ca. 1. legitur Qui est pignus hereditatis nostre [40 a] in redemptionem acquisitionis, Pignus (inquit diuus Hiero:) latinus interpres pro arrabone posuit, non idipsum autem arrabo quod pignus sonat Ecce igitur quomodo latinum citat interpretem, non vt de se sed de alio loquens

Et quamquam citare latinum interpretem solet nunquam quin ipsum reprehendat, et edicionem qua passim vtimur, quibusdam tamen in locis id facere cognoscitur apertius, Vt in 2° commentariorum eiusdem epistole ad Galathas vbi capite [quinto] legimus Euacuati estis a Christo qui in lege iustificaminj, a gracia excidistis, Hic enim (ait sacer Hieronymus) non vt in latino, male interpretatum est, euacuati estis a Christo. Sed a Christi opere cessastis, magis intelligitur Et in 3° commentariorum eiusdem epistole vbi paulo post eodem capite quinto, ita in vulgata editione legimus, Modicum fermentum totam massam corrumpit, Ait idem Hieronymus male in nostris codicibus habetur Modicum fermentum totam massam corrumpit, et sensum potius interpres suum, quam verba apostoli transtulit, Et in epistola ad Titum vbi capite primo legimus Sed hospitalem benignum prudentem sobrium Ait rursus Hieronymus, latinus interpres verbi ambiguitate deceptus, pro pudico prudentem transtulit Ecce quomodo et interpretem et edicionem, aperte sugillat et arguit Quis igitur hanc dixerit, nisi mentis rationisque inops [40 b] Hieronymi esse translationem? numquid se ipse reprehendit et se aliter et inepte quidem, cum probe in greco habeatur traduxisse dicit? Verum si quis accurate aspicere velit comperiet eum in tribus commentariorum libris, epistole ad Galathas latinum interpretem et nostram vulgatam edicionem, notatam vnde vigesies, si etiam non plures, In primo commentariorum ad Ephesios Duodecies, In 2° quinquies, In 3° octies, In commentariis epistole ad Titum et Philemonem, frequenter Quare satisfactum puto sufficienter suspicionj eorum, qua nos damnassent quasi ausos ad translationem Hieronymj, nostram ex greco nouam adiecisse intelligentiam, et non solum adiecisse, sed et frequenter in examinationibus taxasse tanquam parum iuste interpretatam

[Blad 41-42 ubeskrevne]

187

Gracia enim estis saluati per fidem et hoc non ex vobis Dei enim donum est non ex operibus vt ne quis gloriatur Ipsius enim sumus factura: creati in Christo Jesu in operibus bonis, que preparauit deus vt in illis ambulemus.

Credidit Abraham deo et reputatum est illi ad iusticiam Ei autem qui operatur merces non imputatur secundum gratiam sed secundum debitum, Ei vero qui non operatur Credenti autem in eum qui iustificat impium reputatur fides eius ad iusticiam secundum propositum gratie dei

Cognoscite ergo quia qui ex fide sunt hij sunt filij Abrahe, prouidens autem scriptura, quia ex fide iustificat gentes deus prenuntiauit Abrahe, quia benedicentur in te omnes gentes Igitur qui ex fide sunt benedicentur cum fideli Abraham Quicunque enim ex operibus legis sunt sub maledicto sunt. Et infra. Quoniam autem in lege nemo iustificatur apud deum manifestum est quia *iustus ex fide viuit*

[43 b] Nos enim Spiritu ex fide spem iusticie expectamus nam in Christo Jesu neque circumcisio quicquam valet neque preputium sed fides per dilectionem operans

Non solum autem hoc Sed et Rebecca ex vno conceperat Isaac patre nostro: nondum enim natis pueris, cum neque boni quicquam fecissent neque mali, vt secundum electionem propositum dei maneret, Non ex operibus sed ex vocante dictum est Maior seruiet minori Sicut scriptum est Iacob dilexi, Esau autem odio habui,

Quid igitur dicemus? Quod gentes que non sectabantur iusticiam, apprehenderunt iusticiam, iusticiam autem eam que est ex fide Contra Israhel qui sectabatur legem iusticie ad legem iusticie non peruenit, propter quid? Quia non ex fide, sed tanquam ex operibus legis

Quomodo inuocabunt in quem non crediderunt

Nam ignorantēs dei iusticiam, et propriam iusticiam querentes constituere, iusticie dei non fuerunt subditi nam perfectio legis Christus ad iustificationem omni credenti

Ceterum que ex fide est iusticia, ea sic loquitur Ne dixeris in corde tuo quis ascendet in celum: illic multa vide
188

??? Hoc est opus dei vt credatis in eum quem misit ille

[44 a] Commendat dominus centurionis fidem dicens, Ne in Israel quidem tantam fidem inuenj

Ad Magdalenam dixit Fides tua te saluam fecit vade cum pace

Dixit ad discipulos timentes obortam in mari tempestatem cum iam cessasset, Vbi est fides vestra?

Ad mulierem que passa fuerat sanguinis profluium Confide filia fides tua te seruauit vade cum pace

Ad patrem defuncte puelle, Noli timere crede tantum et salua erit,

Dicunt apostoli domino Adauge nobis fidem, Dixit autem dominus si habueritis fidem sicut granum sinapis, dixissetis huic arbori sycamino, eradicare et transplantare in mare et obedisset vobis.

Ad decimum leprosum mundatum dixit dominus, Surge vade fides tua te seruauit,

dicit Iesus Verum tamen filius hominis cum venerit an reperturus est fidem in terra,

Dixit ceco, Quid tibi vis faciam At ille dixit domine vt visum recipiam Et Iesus dixit ei Recipito visum, fides tua te Saluum reddidit, et confestim visum recepit,

[44 b] Arbitramur hominem iustificari per fidem, absque operibus legis,

Vbi igitur gloriatio, Exclusa est, per quam legem, Operum, Non, imo per legem fidei,

Iustificati igitur ex fide pacem habemus erga deum per dominum nostrum Iesum Christum, per quem et contigit nobis ut fide perduceremur in gratiam hanc,

[Resten af Siden tom, herefter udskaaret et Blad, Blad 45 ubeskrevet]